

І. П. Устинова,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1112-807X>

В. М. Колонська,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ЄС

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: iryna.ustynova@npp.kai.edu.ua, 7545177@stud.kai.edu.ua

Метою цього дослідження є комплексне вивчення нормативно-правового забезпечення фінансової системи України та ЄС та наведення аналізу чинної нормативної бази щодо регулювання фінансовою системою України. **Методи дослідження:** дослідження проведене з використанням системи загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання, що забезпечують об'єктивний аналіз досліджуваного предмету. Під час вивчення даного аспекту важливим є об'єктивність, ціннісний та структурно-системний підходи, а також використання логічних прийомів, зокрема аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення. **Результати:** визначено ключові особливості та проблемні моменти впровадження нових економіко-правових форм і категорій у фінансовій системі України. **Обговорення:** актуальний стан та особливості формування, а також пошук перспективи подальшого розвитку фінансової системи України, розгляд досвіду країн ЄС стосовно імплементації основ регулювання криптоактивів у законодавчу базу, також зниження навантаження, трансформація системи, безумовний дохід громадян, нові програми для бізнесу, закон про віртуальні активи та нововведення для підприємств.

Ключові слова: фінансова система; нормативно-правове забезпечення фінансової системи; фінанси; директива; повноваження; фінансовий контроль; банківська система; бюджет; реформа; фінансовий стан; структура; проблеми; перспективи розвитку.

Постановка проблеми та її актуальність. Стаття присвячена нормативно-правовому забезпеченню фінансової системи України та ЄС. Для ефективної реалізації державної політики, спрямованої на покращення добробуту населення та забезпечення належного фінансового забезпечення потреб економіки країни, вкрай актуально та важливо дослідити особливості функціонування фінансової системи задля створення досконалої моделі управління фінансовими потоками держави. Досліджено фінансову систему, особливості її функціонування, а також змістовно проаналізовано нормативно-правову регламентацію. Установлено, що до системи

нормативного регулювання фінансової сфери необхідно зарахувати підзаконні нормативно-правові акти, а саме укази та розпорядження Президента України, постанови й розпорядження КМУ, нормативні акти міністерств. Визначено, що фінансова система будь-якої держави є динамічною структурою та зазнає трансформаційних змін в умовах глобалізації та економічного розвитку суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Загальні теоретичні та методологічні положення стосовно фінансів, фінансової системи висвітлені в працях учених і юристів, і економістів, таких як В.Л. Андрущенко, І.В. Бураковський,

О.Д.Василик, А.І.Даниленко, О.П.Кириленко, В.М.Суторміна, В.М.Федосов, С.І.Юрій, А.Г.Завгородній, Т.І.Єфименко, В.В.Коваленко, В.П.Кудряшов, О.О.Молдова, І.О.Луїна, В.М.Федосов, Л.М.Горбач, Дж.Ван Хорн, М.І.Карлін, М.А.Крупько, В.П.Кудряшов, М.В.Лайкова, Л.Я.Новосад, Л.С.Селіверстова, Г.І.Терещенко, В.О.Шатохін та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Фінансова система є життєво важливою складовою будь-якої економіки, забезпечуючи її стабільність, стійкість та збалансоване зростання. Її ефективне функціонування залежить від чіткої та прозорої нормативно-правової бази, яка гарантує захист прав інвесторів, сприяє добросовісній конкуренції та мінімізує ризики.

В Україні та Європейському Союзі питанням нормативно-правового регулювання фінансової системи приділяється значна увага. У цій сфері постійно розробляються та вдосконалюються нові законодавчі акти та підзаконні нормативні документи, які мають на меті адаптувати фінансові системи до мінливих умов та викликів сучасного світу.

Правові акти є одночасно і формою прояву правового життя суспільства, і формою вивчення. Сутність правового життя розкривається через природу актів, у яких суб'єкт досягає певних цілей і задовольняє певні інтереси. Система правових актів функціонує у вигляді об'єднання правових актів, яке утворюється в результаті структурної впорядкованості її частин, що визначає їх функціональну залежність і взаємодію.

Сам термін «система» походить від давньогрецького і означає «поєднання», «утворення». Звідси можна зробити висновок, що система – це ціле, складене з частин, які пов'язані спільними функціями. Саме в системі окремі елементи виконують функції, орієнтовані на досягнення узагальнених цілей, тобто за логікою складники можуть об'єднуватись у ціле, але ще не можуть бути системою, поки не буде сформований механізм їх взаємозв'язку, так і з фінансовою системою [4, с. 61].

Дж.Ван Хорн (американський фінансист) вважає, що фінансова система – це сукупність низки установ і ринків, як надають свої послуги фірмам, громадянам, а також урядам, а

В.П.Кудряшов розглядає фінансову систему як «сукупність фінансових операцій, які проводять суб'єкти фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму» [4, с. 61].

У будь-якій країні фінансова система має такі риси, а саме кожна ланка фінансової системи незалежна від інших і має свою специфічну сферу застосування; між ланками фінансової системи існує сильний зв'язок і взаємна залежність, тобто кожна ланка може бути успішною лише за наявності функціональної та ефективної системи в цілому; кожна ланка фінансової системи має власний спосіб залучення коштів для створення фінансових ресурсів і їх використання за призначенням; ланки фінансової системи ефективно функціонують лише тоді, коли держава налагоджує та законодавчо зумовлює її існування; різні фонди з фінансовими ресурсами, які відрізняються способами їх мобілізації та спрямування, але тісно пов'язані один з одним, впливають на економічні процеси в державі, а також на спосіб розподілу та використання коштів у поєднанні з окремими фінансовими зв'язками.

Сутність фінансової системи полягає в тому, щоб забезпечити основу для економічної діяльності країни та функціонування в окремих її ви-явах. Ефективна фінансова система є потужним каталізатором, який підтримує відповідний баланс між усіма економічними сферами та галузями країни, а також підтримує реалізацію соціального захисту на належному рівні діями конкретних інститутів (насамперед, нормативно-правового регулювання).

В ЄС було сформовано нову Європейську систему фінансового нагляду (англ. the European System of Financial Supervisor, далі – ESFS), ключовими інституціями якої на європейському рівні стали Європейська рада із системних ризиків (англ. the European Systemic Risk Board, далі – ESRB) та створені за пропозицією Європейської комісії наприкінці 2010 р. три секторальних органи, які почали свою роботу з січня 2011 р.: 1) Європейський орган з цінних паперів та ринків (англ. the European Securities and Markets Authority, далі – ESMA); 2) Європейський банківський орган (англ. the

European Banking Authority, далі – ЕБА); 3) Європейський орган із страхування та пенсійних фондів (англ. the European Insurance and Occupational Pensions Authority, далі – ЕІОРА). Головною метою створення цих європейських наглядових органів визначено запобігання ризикам, які послаблюють стабільність всієї фінансової системи.

Нормативно-правове забезпечення фінансової системи України – це сукупність нормативно-правових актів, які регулюють функціонування та розвиток цієї системи.

Функціонування фінансової системи України та здійснення бюджетних відносин ґрунтується на нормативно-правових актах, що містяться у Бюджетному кодексі України, а саме у статті 4 [1]. До них належить: Конституція України; Бюджетний кодекс України; Закон про Державний бюджет України; інші закони; Регламент Кабінету Міністрів України; Регламенти центральних органів виконавчої влади; рішення органів АРК, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

При реалізації бюджетних відносин положення нормативно-правових актів застосовуються лише в частині, що не суперечить Конституції України, Бюджетному кодексу та Закону про Державний бюджет України [5, с. 31].

Конституція України визначає основні засади фінансової системи, зокрема, принципи її функціонування, повноваження органів державної влади щодо управління фінансами. Також Конституція України вирішує питання функціонування бюджетної системи, а саме механізми прийняття українського законодавства, повноваження Верховної Ради, Президента України, Кабінету Міністрів та місцевих органів влади, також визначає, що бюджетна система України ґрунтується на засадах справедливого і рівноправного розподілу державного майна між громадянами і місцевою владою.

Закон про Державний бюджет України визначає видатки бюджету, їх розмір та цільове спрямування на суспільні потреби. Держава прагне досягти збалансованості бюджету України. Звіти про стан платіжного балансу

державного бюджету повинні регулярно публікуватися.

Державний бюджет України затверджується Верховною Радою України на період з 1 січня по 31 грудня кожного року, а в особливих випадках – на інші періоди. До 15 вересня кожного року Кабінет Міністрів України подає до Верховної Ради України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік. Проект закону повинен містити дані про виконання Державного бюджету України за поточний рік. Відповідно до закону, Кабінет Міністрів України подає до Верховної Ради України звіт про виконання державного бюджету України.

До повноважень Верховної Ради України відносять: прийняття законів; затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку охорони довкілля; розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України; затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків, міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням; призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати [3].

До повноважень Президента України відносять те, що він звертається з посланнями до народу та із щорічним і позачерговими посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України; створює у межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, для здійснення своїх повноважень консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби; підписує закони, прийняті Верховною Радою України; має право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів (крім законів про внесення змін до Конституції України) з на-

ступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України [3].

Повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади:

1) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України;

2) забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

3) розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України;

4) розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання;

5) спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади [3].

Склад місцевих державних адміністрацій формується головами місцевих державних адміністрацій, які призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України. Голови місцевих державних адміністрацій при здійсненні своїх повноважень підзвітні Президенту України та Кабінету Міністрів України, підзвітні та підконтрольні вищим органам виконавчої влади. Органи місцевого самоврядування підзвітні радам і контролюються ними за повноваження, надані їм відповідними районними чи обласними радами.

Місцеві державні адміністрації підзвітні вищим органам виконавчої влади та підлягають їхньому контролю. Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, можуть бути скасовані Президентом України або головою місцевої державної адміністрації вищого рівня. Обласна, районна рада може висловити недовіру голові відповідної місцевої державної адміністрації, на підставі чого Президент України приймає рі-

шення та надає обґрунтовану відповідь. Якщо дві третини депутатів компетентної ради висловлюють недовіру голові районної чи обласної державної адміністрації, Президент України приймає рішення про відставку голови місцевої державної адміністрації.

Повноваження місцевого самоврядування:

1) органи місцевого самоврядування приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території, в межах законних повноважень. Рішення органів місцевого самоврядування через їх невідповідність Конституції або законам України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду;

2) матеріально-фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме та нерухоме майно, надходження до міського бюджету, інші кошти, земля, надра, власність обласної влади сіл, селищ, міст, районів у містах та їх об'єкти спільної власності, що перебувають у власності районної та обласної ради. Місцеві громади сіл, селищ, міст можуть на договірних засадах об'єднувати об'єкти спільної власності та бюджетні кошти для реалізації спільних проєктів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій та установ з метою створення відповідних органів і служб. Держава бере участь у формуванні муніципальних бюджетів та фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати місцевого самоврядування, що виникли внаслідок прийняття адміністративних рішень, відшкодовуються державою [5, с. 35-36].

Нормативно-правове забезпечення фінансової системи України має відповідати таким основним принципам:

1) верховенство права – всі суб'єкти фінансових відносин повинні діяти відповідно до закону;

2) законність – нормативно-правові акти, що регулюють фінансову систему, повинні відповідати Конституції України та іншим законам України;

3) науковість – нормативно-правові акти повинні ґрунтуватися на наукових досягненнях у галузі фінансів;

4) системність – нормативно-правові акти повинні становити єдину систему, яка не містить суперечностей;

5) об'єктивність – нормативно-правові акти повинні бути об'єктивними та неупередженими;

6) ефективність – нормативно-правові акти повинні бути ефективними та сприяти розвитку фінансової системи.

Основними цілями нормативно-правового забезпечення є:

1) створення сприятливого середовища для розвитку фінансового ринку – це включає забезпечення вільного руху капіталу, захист прав інвесторів та сприяння конкуренції;

2) забезпечення стабільності та стійкості фінансової системи – це включає регулювання діяльності фінансових установ, нагляд за фінансовими ринками та системні заходи з запобігання кризам;

3) захист прав споживачів фінансових послуг – це включає забезпечення доступності інформації про фінансові продукти та послуги, а також захист споживачів від недобросовісної практики.

Нормативно-правове забезпечення фінансової системи України постійно вдосконалюється з метою: забезпечення стійкості та збалансованості фінансової системи; захисту прав та інтересів інвесторів та кредиторів; стимулювання розвитку фінансового ринку; інтеграції України до світової фінансової системи.

Треба відзначити, що незважаючи на те, що сфера фінансової діяльності віднесена до спільної компетенції ЄС і держав-членів, в установчих договорах ЄС відсутні норми, які безпосередньо стосуються регулювання ринку фінансових послуг, тому основний масив правових актів у цій сфері відноситься до актів вторинного права. Доцільно відзначити важливість впливу головних актів вторинного права ЄС на формування гнучкого правового механізму у сфері регулювання фінансової діяльності. Істотну роль у створенні правового поля для формування єдиного ринку фінансових послуг відіграла Директива «Про скасування обмежень щодо вільного заснування банків та інших фінансових установ та вільного надання ними незалежних послуг» від 28 червня 1973 року

№ ЄС 73/183/ЄЕС [6]. Директивою скасовані чинні раніше обмеження на свободу заснування банків і свободу пересування послуг. Ще одним найважливішим актом вторинного права в цій сфері стала Директива «Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних актів, які стосуються початку і здійснення діяльності кредитних установ» від 15 грудня 1989 року № 89/646/ЄЕС [10]. Зазначена Директива закріпила основні критерії, відповідно до яких ішов розвиток ринку банківських послуг, установивши стандарти здійснення банківського нагляду [12, с. 320].

Трансформація підходів до правового регулювання фінансової діяльності ЄС отримала назву реформи Ж. де Лароз'єра, сутність якої полягала в незмінності підходів ЄС до організаційно-правових форм і принципів регулювання фінансової сфери, проте, з огляду на обмеження, що мають місце в установчих договорах ЄС на розширення повноважень інститутів ЄС, основним посиленням реформи було підвищення ролі органів ЄС на другому і третьому рівнях. Основними органами, створеними внаслідок реформи Ж. де Лароз'єра, стали Європейський орган у сфері регулювання ринку цінних паперів; Європейський банківський орган, а також Європейський орган у галузі страхування та трудових пенсій. У 2014 році почав діяти Банківський союз, у рамках якого було створено єдиний наглядовий механізм, що суттєво підвищило ефективність банківської діяльності в ЄС. Крім того, наприкінці 2014 року в рамках Банківського союзу почав створюватися так званий єдиний наглядовий механізм ЄС – Single Supervisory Mechanism, реалізація принципів діяльності якого ґрунтується на чіткому їх узгодженні з правилами єдиного внутрішнього ринку ЄС, що, як і передбачалося в процесі розробки цього механізму, має, у свою чергу, ще прискорити формування єдиного ринку фінансової діяльності, а також підвищити ефективність банківської діяльності на всій території ЄС [12, с. 321].

Висновки. Отже, фінанси є важливим елементом майже для всіх видів діяльності. Зокрема, вони є невід'ємним елементом діяльності органів державного управління, компаній,

об'єднань, політичних партій, благодійних організацій та міжнародних компаній. Основне значення у правовому регулюванні фінансової діяльності держави має Конституція України, яка містить основні принципи (на яких ґрунтується галузь фінансового права); вона встановлює перші положення нормативно-правового регулювання фінансових відносин, є основою фінансового законодавства. Тому нормативно-правове забезпечення фінансової системи України є ключовим фактором розвитку та процвітання країни. Нормативно-правове забезпечення фінансової системи України та ЄС знаходиться у стадії динамічного розвитку. Цей процес спрямований на створення стабільної, прозорої та конкурентоспроможної фінансової системи, що слугуватиме запорукою стійкого економічного зростання та добробуту як України, так і Європейського Союзу в цілому.

Література

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n153>
2. Когут Ю.М. Сучасні проблеми та шляхи вдосконалення фінансової системи України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 28(1). С. 153-158. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-28-27>
3. Конституція України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Крутько М.А. Фінансова система України: законодавче регулювання та правова характеристика. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2022. № 1. Т. 33(72). С. 60-63. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/11>
5. Лайкова М.В. Аналіз та моделювання фінансової системи України. Київський нац. ун-т технологій та дизайну. Київ, 2021. 101 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19262/1/Diplom051_Laikova_Kvita.pdf
6. Майданюк О.В. Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення. 2020. С. 115-116. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01001ops-8832.doc.html>
7. Про скасування обмежень щодо вільного заснування банків та інших фінансових установ та вільного надання ними незалежних послуг: Директива від 28 чер. 1973 р. № ЄС 73/183/ЄЕС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_456#Text
8. Проць І.М. Особливості правової регламентації фінансової системи у сучасному світі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. № 70. С. 353-358. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.56>
9. Тімашов В.О., Севаст'яненко О.В. Фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання. *Право і суспільство*. 2021. № 2. С. 134-139. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.2.20>
10. Устинова І.П., Савліва Н.О., Бардачевська А.М. Проблеми розвитку фінансової системи України. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2022. № 2(63). С. 100-105. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.63.16716>
11. Устинова І.П., Білявська В.Є. Особливості функціонування фінансової системи України та управління активами в умовах військової агресії. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2024. № 3(72). С. 123-128. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.72.19070>
12. Шатохін В.О. Правове регулювання фінансової діяльності в умовах євроінтеграційних процесів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 319-322. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/80>
13. Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних актів, які стосуються початку і здійснення діяльності кредитних установ: Директива від 15 груд. 1989 р. № 89/646/ЄЕС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_353#Text

References

1. Byudzhethnyy kodeks Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 08 lyp. 2010 r. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n153>
2. Kohut Yu.M. Suchasni problemy ta shlyakhy vdoskonalennya finansovoyi systemy Ukrayiny. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. 2019. Vyp. 28(1). S. 153-158. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-28-27>
3. Konstytutsiya Ukrayiny vid 28 cher. 1996 r. № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 1996. № 30. St. 141.
4. Krutko M.A. Finansova systema Ukrayiny: zakonodavche rehulyuvannya ta pravova kharakterystyka. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky*. 2022. № 1. T. 33(72). S. 60-63. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/11>
5. Laykova M.V. Analiz ta modelyuvannya finansovoyi systemy Ukrayiny. *Kyivskyy nats. un-t tekhnolohiy ta dyzaynu*. Kyiv, 2021. 101 s. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19262/1/Diplom051_Laikova_Kvita.pdf
6. Maydanyuk O.V. Problemy rozvytku finansovoyi systemy Ukrayiny ta shlyakhy yikh vyrishennya. 2020. S. 115-116. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01001ops-8832.doc.html>
7. Pro skasuvannya obmezhen shchodo vilnoho zasnuvannya bankiv ta inshykh finansovykh ustanov ta vilnoho nadannya nymy nezaleznykh posluh: Dyrektyva vid 28 cher. 1973 r. № YES 73/183/YEES. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_456#Text
8. Prots I.M. Osoblyvosti pravovoyi rehlyamentatsiyi finansovoyi systemy u suchasnomu sviti. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo*. 2022. № 70. S. 353-358. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.56>
9. Timashov V.O., Sevastyanenko O.V. Finansova systema Ukrayiny: pravova kharakterystyka ta zakonodavche rehulyuvannya. *Pravo i suspilstvo*. 2021. № 2. S. 134-139. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.2.20>
10. Ustynova I.P., Savliya N.O., Bardachevska A.M. Problemy rozvytku finansovoyi systemy Ukrayiny. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatyynoho universytetu. Seriya: Yurydychnyy visnyk «Povitryane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2022. № 2(63). S. 100-105. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.63.16716>
11. Ustynova I.P., Bilyavska V.Ye. Osoblyvosti funktsionuvannya finansovoyi systemy Ukrayiny ta upravlinnya aktyvamy v umovakh viyskovoyi ahresiyi. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatyynoho universytetu. Seriya: Yurydychnyy visnyk «Povitryane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2024. № 3(72). S. 123-128. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.72.19070>
12. Shatokhin V.O. Pravove rehulyuvannya finansovoyi diyalnosti v umovakh yevrointehratsiynykh protsesiv. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. 2021. № 12. S. 319-322. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/80>
13. Shchodo uz·hodzhennya zakoniv, pidzakonnnykh ta administratyvnykh aktiv, yaki stosuyutsya pochatku i zdiysnennya diyalnosti kredytnykh ustanov: Dyrektyva vid 15 hrud. 1989 r. № 89/646/YEES. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_353#Text

Iryna Ustynova, Viktoriia Kolonska

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE AND THE EU

State University «Kyiv Aviation Institute»
Lyubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: iryna.ustynova@npp.kai.edu.ua, 7545177@stud.kai.edu.ua

The purpose of this study is to comprehensively examine the regulatory framework for the financial system of Ukraine and the EU and to analyze the current regulatory framework for the regulation of the financial system of Ukraine. **Research methods:** the study was conducted using a system of general scientific and special scientific methods of cognition that provide an objective analysis of the subject under study. In studying this aspect, objectivity, value and structural-systemic approaches, as well as the use of logical techniques, including analysis and synthesis, comparison, and generalization, are important. **Results:** the key features and problematic aspects of the introduction of new economic and legal forms and categories in the financial system of Ukraine are identified. **Discussion:** the current state and peculiarities of formation, as well as the search for prospects for further development of the financial system of Ukraine, consideration of the experience of EU countries in implementing the basics of cryptoassets regulation in the legislative framework, as well as reducing the burden, transforming the system, unconditional income of citizens, new programs for business, the law on virtual assets and innovations for enterprises.

Key words: financial system; regulatory and legal support of the financial system; finance; directive; powers; financial control; banking system; budget; reform; financial condition; structure; problems; development prospects.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2025